

LAHTI

Lahden varhaiskasvatuksen tvt-strategia

2.2020

Marjo Saajola

Suvi Ruusunen

Minna Halme

Henriikka Winqvist

Sisällys

Johdanto	3
Tieto- ja viestintäteknologia käsitteenä	4
Monilukutaito	5
Lahden tvt-strategia prosessina	5
Idän alueen mentoritoiminta	6
Varhaiskasvatuksen tietotekninen toimintaympäristö	8
Varhaiskasvatuksen kehityssuunnitelma	9
Oppimisen kehittäminen ja mahdollistaminen	9
Osaamisen kehittäminen	9
Tekninen toimintaympäristö	9
Tietoturva	9
TVT-kasvatus ikäryhmittäin	10
Strategiaa varten tehdyn kysely avaamista	11
HUOLTAJIEN VASTAUKSET	11
LASTEN VASTAUKSET	11
HENKILÖKUNNAN VASTAUKSET	12
LÄHTEET	14
LIITTEET	

Johdanto

Valtakunnallisessa varhaiskasvatussuunnitelman 19.12.2018 päivitetystä versiossa monilukutaito sekä tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen kuuluvat lapsen laaja-alaisen osaamisen kokonaisuuteen. Monilukutaitoa sekä tieto- ja viestintäteknologista osaamista tarvitaan lasten ja perheiden arjessa, ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa sekä yhteiskunnallisessa osallistumisessa. Monilukutaito sekä tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen edistävät lasten kasvatuksellista ja koulutuksellista tasa-arvoa. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on tukea näiden taitojen kehittymistä.

Monilukutaito on kulttuurisesti moninaisten viestien ja ympäröivän maailman ymmärtämisen sekä vuorovaikutuksen näkökulmasta keskeinen perustaito. Monilukutaidolla tarkoitetaan erilaisten viestien tulkinnan ja tuottamisen taitoja. Monilukutaidon perustana on laaja tekstikäsitelmä, jonka mukaan erilaiset tekstit voivat olla muun muassa kirjoitetussa, puhutussa, audiovisuaalisessa tai digitaalisessa muodossa. Siihen sisältyy erilaisia lukutaitoja kuten kuvanlukutaito, numeerinen lukutaito, medialukutaito ja peruslukutaito. Monilukutaito liittyy kiinteästi ajattelun ja oppimisen taitoihin. Lasten kanssa nimetään asioita ja esineitä sekä opetellaan erilaisia käsitteitä. Lapsia innostetaan tutkimaan, käyttämään ja tuottamaan viestejä erilaisissa, myös digitaalisissa, ympäristöissä. Monilukutaitoisiksi kehittyäkseen lapset tarvitsevat aikuisen mallia sekä rikasta tekstiympäristöä, lasten tuottamaa kulttuuria sekä lapsille soveltuvia kulttuuripalveluja.

Lasten kanssa tutkitaan ja havainnoidaan tieto- ja viestintäteknologian roolia arkielämässä sekä tutustutaan erilaisiin tieto- ja viestintäteknologisiin välineisiin, sovelluksiin ja peleihin. Digitaalista dokumentointia hyödynnetään leikeissä, tutkimisessa, liikkumisessa sekä taiteellisessa kokemisessa ja tuottamisessa. Mahdollisuudet kokeilla ja tuottaa sisältöjä itse ja yhdessä muiden lasten kanssa käyttäen apuna tieto- ja viestintäteknologiaa edistävät lasten luovan ajattelun ja yhteistoiminnan taitoja sekä lukutaitoa. Henkilöstö ohjaa lapsia tieto- ja viestintäteknologian monipuoliseen ja turvalliseen käyttöön.

Lahden kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmassa todetaan, että varhaiskasvatuksessa huolehditaan, että tieto- ja viestintäteknologisia välineitä ja palveluja on saatavissa yhdenvertaisesti.

Lahden kaupungin tieto-, ja viestintäteknologiastrategian (TVT-strategia) tavoitteena on olla konkreettinen ja luonteva osa varhaiskasvatussuunnitelmaa. Strategiaan liittyviä taitoja tarvitaan erilaisissa oppimiskokonaisuuksissa. Tieto-, ja viestintäteknologian käyttö ei kuitenkaan ole itse tarkoitus, vaan olennaista on valita ne tilanteet, joihin se soveltuu parhaiten. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään kaiken ikäisten lasten kanssa strategian mukaisesti. TVT-strategia saadaan arkipäivän työkaluksi johdon ja kasvattajien esimerkin avulla.

Tieto- ja viestintäteknologia käsitteenä

Valtakunnallinen varhaiskasvatussuunnitelman perusteet määrittelee varhaiskasvatuksen sisältöjä ja toimintaa ja myös tieto- ja viestintäteknologialla eli lyhennettynä TVT:llä, on keskeinen rooli perusteissa. TVT huomioidaan mm. varhaiskasvatuksen oppimisympäristöissä ja toiminnassa.

TVT:lla on kaksi roolia. Toisaalta se on oppimisen väline, eli sen avulla voidaan opetella esimerkiksi kirjaimia tai itseilmaisua. TVT toimii siis toiminnan välineenä tai mahdollistajana. Toisaalta TVT on myös oppimisen kohde, mikä tarkoittaa, että TVT:n käyttöä opetellaan ja harjoitellaan. Esimerkiksi lasten kanssa voidaan opetella valokuvaamaan, zoomaamaan kuvia suuremmaksi tai harjoitella erilaisten sovellusten peruskäyttöä. (Puska 2018,14.)

Tieto- ja viestintäteknologiaa, eli TVT:tä käytetään yhdessä lasten kanssa seuraavasti: tutkitaan, tutustutaan ja havainnoidaan erilaisia tieto- ja viestintäteknologisia välineitä, sovelluksia ja pelejä, lapsen ikä ja taidot huomioiden.

Mediakasvatus kulkee käsi kädessä TVT:n kanssa. Lapsen luontainen tapa tutkia maailmaa ja oppia kaikesta koko ajan jotain uutta on hyvä pohja mediakasvatukselle. Varhaiskasvatuksen henkilöstön tulee ottaa huomioon myös oma kasvu ja oppiminen. Henkilöstön tulee huomioida lasten mielipiteet ja ajatukset, vaikka ne olisivatkin täysin erilaisia kuin omat asenteet ja ajatukset. Omien asenteiden ei tule vaikuttaa lapsen tulkitsemiseen. (Hujala ja Turja 2017, 174-175.)

Suomen Mediakasvatusseura määrittelee mediakasvatuksen seuraavasti:

Mediakasvatus on tietoista, tavoitteellista ja suunnitelmallista toimintaa, kasvatusta, opetusta, ohjausta ja sisällöntuottamista, jolla edistetään ja vahvistetaan yhteiskunnan jäsenten, niin lasten kuin aikuistenkin, valmiuksia ja taitoja mediakulttuurissa elämiseen.

Media on hyvin keskeisessä roolissa alle kouluikäisten elämässä. (Mertala ja Salomaa, 2016.) Nykyajan lapsia voidaankin nimittää diginatiiveiksi, koska he ovat syntyneet ja kasvaneet digitaalisuuteen, digitaaliseen aikakauteen, ja sitä kautta osaavat median käytön ikään kuin luonnostaan. (Irisvik 2017.)

Uusi varhaiskasvatussuunnitelma ei siis tuo mediaa lasten elämään uutena asiana, vaan velvoittaa huolehtimaan tavoitteellisen pedagogiikan tiedostamista ja sen avulla tukemaan lapsia kasvussa median parissa.

Laaja-alainen osaaminen

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa puhutaan lapsen laaja-alaisesta osaamisesta. Käytännössä tämä tarkoittaa tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon kokonaisuutta eli kaikkea sitä mitä arjessa opitaan ja opetellaan. Kykyä käyttää omaksuttuja tietoja ja taitoja, sekä toimia tilanteen edellyttämällä tavalla. Laaja-alaiseen osaamiseen kuuluu viisi toisiinsa liittyvää osa-aluetta:

- ajattelu ja oppiminen
- kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
- monilukutaito ja tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
- osallistuminen ja vaikuttaminen

Monilukutaito ja tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen ovat siis yksi alue laaja-alaisessa osaamisessa.

Monilukutaito

”Erilaisten viestien tulkinnan ja tuottamisen taitoja. Monilukutaidon perustana on laaja tekstikäsitys, jonka mukaan erilaiset tekstit voivat olla muun muassa kirjoitetussa, puhutussa, audiovisuaalisessa tai digitaalisessa muodossa. Siihen sisältyy erilaisia lukutaitoja kuten kuvanlukutaito, numeerinen lukutaito, medialukutaito ja peruslukutaito. Monilukutaito liittyy kiinteästi ajattelun ja oppimisen taitoihin. Lasten kanssa nimetään asioita ja esineitä sekä opetellaan erilaisia käsitteitä. Lapsia innostetaan tutkimaan, käyttämään ja tuottamaan viestejä erilaisissa, myös digitaalisissa, ympäristöissä.”
(Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018, 26.)

Monilukutaidoksi lasketaan siis esimerkiksi kirjojen ja lehtien lukeminen, valokuvien/kuvien katseleminen, musiikin kuunteleminen, videointi, valokuvaus, television katsominen ja tabletin/tietokoneen käyttäminen. Monilukutaidon kehittyminen vaatii vuorovaikutusta ympärillä olevien ihmisten ja ympäristön kanssa. Se kehittyy leikin, tutkimisen ja ihmettelyn kautta. Lapsen kysymyksiin vastaaminen ja lapsen kanssa yhdessä asioiden pohtiminen ja selvittäminen auttavat taitoja kehittymään. Erityisen tärkeäksi osaksi muodostuu faktan ja fiktion erottaminen toisistaan, ja tätä taitoa lapsi tulee tarvitsemaan koko elämänsä ajan. (Stakes 2008, 12-13.)

Lahden tvt-strategia prosessina

Strategian työstäminen aloitettiin tietohallintoryhmän kokouksissa syksyllä 2018. Strategia jaettiin osa-alueisiin, joita aloitettiin työstämään. Tietohallintoryhmä on antanut väliarviointeja kootusta materiaalista. Strategian pohjalla hyödynnetään Marjo Saajolan opinnäytetyöprosessia.

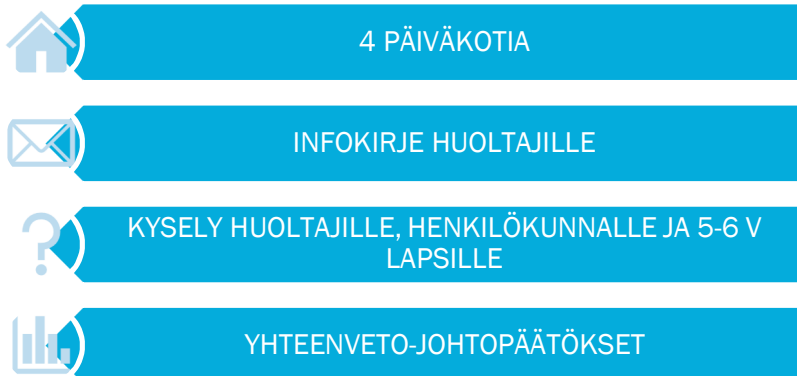
Strategiaa varten kerättiin tämän hetkistä kenttätietoa käyttämällä neljää ”pilottipäiväkotiä”. Päiväkodeiksi valikoituivat Erstan, Leikkituvan, Paavolan ja Viherlaakson päiväkodit.

Päiväkoteihin lähetettiin huoltajille paperinen kyselylomake, jota edelsi tietoisku päiväkotien seinillä. Huoltajat vastasivat kyselyyn nimettömänä. Kysely laitettiin kentälle 31.1.2019, vastausaikaa oli 8.2.2019 asti. Kyselylomakkeita annettiin 1/perhe, ja heidät saateltiin kyselyyn seuraavasti: ”Saitte aikaisemmin luettavaksenne tietoiskun aiheesta tvt/monilukutaito. Seuraavaksi haluamme kysyä teiltä ajatuksianne ja toiveitanne asiaan liittyen, kiitos yhteistyöstänne ja arvokkaista mielipiteistänne jo etukäteen! Vastauksianne hyödynnetään Lahden varhaiskasvatuksen tvt-strategian laatimisessa.”

Henkilökunnalle vastaava kysely toteutettiin sähköisenä päiväkotien johtajien välityksellä. Lisäksi päiväkotien 5-6 vuotiaat lapset saivat vastata sähköiseen kyselyyn henkilöstön avustamana.

Kyselyllä pyrittiin selvittämään mikä on henkilökunnan tvt-osaamisen taso ja millainen käsitys perheillä on tvt-taitojen käyttämisestä varhaiskasvatuksessa.

Strategiaa on alustavasti esitelty varhaiskasvatuksen esimiesten aluekokouksissa keväällä 2019 sekä varhaiskasvatuksen esimiespäivässä syksyllä 2019.

Perhepäivähoidon ja päiväkotien esimiesten vastuulle jää strategian käsittely ja työstäminen henkilöstön kanssa.

Idän alueen mentoritoiminta

Seudullisella TVT-mentorikoulutuksella lisättiin henkilöstön tieto- ja viestintäteknologisia taitoja painottaen mobiilipedagogiikkaa. Seudullisen TVT-mentorikoulutuksen tarkoituksena oli kouluttaa työyhteisöihin mentoreita, jotka pystyvät tukemaan ja opastamaan kollegojaan tieto- ja viestintäteknisten välineiden käyttämisessä lasten kanssa.

Koulutuksessa painotettiin lasten osallisuutta ja toiminnallisuutta erityisesti välineiden käytössä.

TVT-mentoreiden koulutusta järjestettiin kolme ryhmää kevään ja alkusyksyn 2017 aikana. → Päijät-Hämeen alueelle yhteensä 62 TVT-mentoria.

”TVT-mentorin tehtävänä on toimia innostajana, sparraajana ja tiedonjakajana omassa yhteisössään.”

Idän alue jatkoi kouluttamista kokoamalla alueensa mentorit yhteen. Mentorit laativat alueellisen koulutuksen, johon kutsuttiin jokaisesta alueen päiväkodista ryhmien henkilökuntaa. Ajatuksena oli saada yksi henkilö jokaiseen päiväkodin ryhmään apumentoriksi.

Aluksi pidettiin erillinen laitekoulutus heille, jotka kokivat lähtötasonsa syystä tai toisesta heikoksi, ja halusivat tukea aivan perusasioihin laitteen käynnistämisestä lähtien.

25.1.2018 klo 12:30-15:30 **Laitekoulutus**
Perustason käyttöopastusta iPadien käyttöön
apumentoreille, jotka ovat ilmoittaneet sitä tarvitsevansa.

8.2.2018 klo 8:30-11 **Sisältökoulutus 1**
laitekoulutukseen osallistuneille apumentoreille

15.2.2018 klo 8:30-11 **Sisältökoulutus 2**
talojen muille apumentoreille

22.2.2018 klo 8:30-11 **Sisältökoulutus 3**
talojen muille apumentoreille

Koulutuksen jälkeen apumentorit hallitsivat seuraavat asiat:

- Miksi koulutetaan
- Tietoturva
- Laitteen käyttökoulutus
- Kamerakynäpedagogiikka ja kuvapankit

Sovellukset:

- Pic Collage
- Book Creator
- iMovie
- Stop Motion
- Quiver
- Zookazam

Miten tästä eteenpäin?

- Apumentorit ovat kouluttaneet ja kouluttavat alueen taloissa henkilökuntaa.
 - Yksi apumentori/ryhmä, tieto jalkautetaan jokaiseen ryhmään jokaisessa alueen talossa.
 - Mentorit tukena, aina saa kysyä. Lisäksi tukena mentoreiden koulutuksestaan saama [TVT-materiaalipankki](#). Mentoreille jaettu vastuupäiväkodit. Mentorit kokoontuvat säännöllisesti ja arvioivat työskentelyä.
 - jokaisessa talossa tv-työryhmä ja tv-t -vastuuhenkilö.
 - Säännölliset yhteyshenkilöiden kokoontumiset.
 - Materiaalien jakaminen mentoreille yhteisen Teams ryhmän välityksellä.
- Tavoitteena idän alueen mallin jalkauttaminen muille varhaiskasvatus alueille strategian avulla.

Varhaiskasvatuksen tietotekninen toimintaympäristö

Varhaiskasvatuksen TVT-strategian yhtenä osana tehtiin varhaiskasvatuksen tietoteknisen toimintaympäristön selvitys. Selvityksen tavoitteena oli toteuttaa laitekannan inventaario (sisältää tietojen korjauksen leasinglistoille) sekä selvittää seuraavat asiat yksiköittäin:

- laitteiden määrät
- tietoliikenneyhteydet
- langattomien verkkojen tilanne
- laitehallinta ja laitteiden ylläpito

Selvityksen tuotoksena on kuva toimintaympäristön nykytilasta sekä muutostarpeista tulevaisuudessa. Selvityksen pohjalta varhaiskasvatukseen on tehty erillinen laitestrategia. Nykytilan kartoittaminen antaa kuvan, millaisia määriä yksiköissä on laitteita ja mihin yksiköihin niitä tulee hankkia lisää, jotta jokaisessa yksikössä on tasapuolinen tilanne. Laitehankintoihin, tekniseen tukeen ja koulutukseen tarvitaan jatkossa panostusta. Yksiköt hankkivat laitteet Leasing-periaatteella ja Leasing-maksut maksetaan varhaiskasvatuksen budjetista.

Lisäksi varhaiskasvatukselle on luotu oma sähköisen asiointin kehittämissuunnitelma, joka liittyy varhaiskasvatuksen tietojärjestelmä Effican toiminnallisiin.

Varhaiskasvatuksella käytössä Effican pääjärjestelmä, johon kuuluvat Muksunetti ja TietoEdu sovellukset.

Muksunetti

Muksunetti on varhaiskasvatuksen sähköinen tiedotus- ja viestintäväline, jolla tehdään toimintaa näkyvämmäksi kodin suuntaan. Muksunetistä löytyvät

- varhaiskasvatuksen tiedotteet
- lapsen ryhmän blogi
- sähköinen viestintä kodin ja päiväkodin välillä
- lasten dokumentit (Varhaiskasvatussuunnitelma ja esiopetuksen suunnitelma)

TietoEdu

TietoEdu on toukokuussa 2019 käyttöön otettu mobiili-/websovellus hoitoaikojen ja poissaolojen ilmoittamiseen. Sovellukseen tulevat myös Muksunetin tiedotteet.

Varhaiskasvatuksen kehityssuunnitelma

Oppimisen kehittäminen ja mahdollistaminen

- Kasvatuksen ja opetuksen toimintakulttuurin jatkuva kehittäminen.
- Ajasta ja paikasta riippumaton TVT:n käyttö jokapäiväisessä oppimisessa.

Osaamisen kehittäminen

- Osaamisen vahvistaminen ajantasaisen, ja suunnitellun koulutustarjonnan avulla, ja säännönmukaiset osaamisen kartoitukset pohjana koulutus suunnitelmille. (Laitte- ja ohjelmisto-osaaminen, pedagogiset taidot ja ”rohkeutta ja asennetaitoa”.)
- Osaamisen tukena verkostot, sekä tietotekniikan pedagoginen tuki organisoituna.
- Yhtenäiset tavoitetasot kasvatuksen henkilöstölle, jolla mahdollistetaan yhtenäisen osaamisen taso.
- Säännöllinen Effican kertauskoulutus.
- Säännöllinen Muksunetin kertauskoulutus.
- Muksunetin blogia suotavaa tehdä yhdessä lasten kanssa, toimii hyvänä mediakasvatuksen ja arvioinnin välineenä. (Kuvien rajaus ja laatu, tekstien valinta, tietoturva, lapsen osallisuus...)

Tekninen toimintaympäristö

Teknisestä toimintaympäristöstä pyritään luomaan toimiva, tarkoituksenmukainen ja riittävä:

- Langattomuus, liikuteltavuus ja omien laitteiden käyttö (BYOD).
- Verkkojen kapasiteetti vastaa käytön kasvua.
- Laitekannan monipuolisuus ja tarkoituksenmukaisuus.
- Käytön helppous ja monipuolisuus.
- Teknisen tuen saatavuus ja helppous.

Tehostetaan ja hyödynnetään jo olemassa olevia laitteita ja sähköisiä järjestelmiä ja käytetään niitä monipuolisemmin.

Lahten varhaiskasvatuksella on oma laitestrategia, jota päivitetään säännöllisesti.

Tietoturva

Varhaiskasvatukseen on laadittu Tietosuoja ja tietoturva ohjeistus, jota päivitetään säännöllisesti. Henkilökunnalla on velvollisuus huolehtia oman osaamisensa ajan tasalla pitämisestä.

TVT-kasvatus ikäryhmittäin

Lapsi on tutkija ja toimija (Opetushallitus 2018, 38), ja tämä luontainen tapa tutkia maailmaa ja oppia kaikesta koko ajan jotain uutta on hyvä pohja mediakasvatukselle. TVT- taidot ovat osa mediakasvatusta ja päinvastoin (Puska 2018, 9).

Varhaiskasvatuksessa tuetaan lapsen kasvua ja kehitystä ikätaso ja lapsen taidot huomioon ottaen. Media- ja teknologiakasvatuksessakin tulee huomioida lapsen ikä ja kehitystaso.

Alle 3 -vuotias lapsi

mm.

- Tutustumista laitteisiin yhdessä aikuisen kanssa.
- Kirjat, äänikirjat, interaktiiviset kirjat.
- Musiikin kuuntelu.
- Kuvien katseleminen. Valokuvaus.
- Vanhemmille toiminnan näkyväksi tekemistä dokumentoinnilla (valokuvat, Muksunetti)
- Äänittäminen, sadutus.
- Piirtäminen.
- Tuetaan orastavaa monilukutaitoa esimerkiksi kuvakorteilla, arjen sanoittamisella.
- Havainnointi ja tutkiminen yhdessä lapsen/lasten kanssa (ääni, kuva, liike, tekstit).

3 – 5 -vuotiaat (edellisten lisäksi)

mm.

- Erilaisten sovellusten käyttäminen, oppimispelit.
- Lapsi saa tehdä omia tuotoksia, esimerkiksi kuvakollaasit, kuvakirjat.
- Harjoitellaan kameran käyttöä, ja erilaisia pedagogisia sovelluksia/oppimispelejä.
- Opetellaan yhdessä aikuisen kanssa hakemaan tietoa kysymyksiin.
- Elokvat, sarjakuvat, toiminnalliset QR-kooditehtävät, lisätty todellisuus.

Esikoululainen (edellisten lisäksi)

mm.

- Monipuolisempaa, ja kouluun valmistavaa. Harjoitellaan esim. koodausta, omien videoiden/kuvakokoelmien tekemistä, animaation tekemistä.
- Laajempaa laitteisiin tutustumista, ja käytön opettelua (esimerkiksi laitteiden avaaminen/sulkeminen, näppäimistö/hiiri – yhteistyö...)
- Dokumentointia (valokuvaus, videointi).
- Tiedonhakeminen aikuisen tukemana.
- Rohkeutta kokeilla uusia sovelluksia, tutustua vaihtoehtoihin. Käytetään sovelluksia esim. luku- ja kirjoitustaitojen kehittymisen tukemiseen.
- Mediakasvatus, nettietikettiin tutustuminen. Turvalliset käyttötaidot ja ergonomia.

Kokemukset, OMA kokeilu ja tekeminen.

Turvallinen ja tarkoituksenmukainen käyttö.

Luonteva osa toimintaa.

Strategiaa varten tehdyn kyselyn avaamista

HUOLTAJIEN VASTAUKSET

Kysely lähetetty neljään päiväkotiin, vastanneita perheitä yhteensä 81.

Kyselyssä avoimia kysymyksiä ja Likertin asteikolla 1-5 vastattavia mielipidekysymyksiä. Kyselyn yksityiskohtaiset vastaukset liitteenä (LIITE 1), tässä pääkohdat avattuina.

Käsitteet:

TVT oli tuttu 55 taloudelle täysin tai jokseenkin riittävästi.

Monilukutaito käsitteen tunnisti perheistä 61 täysin tai jokseenkin riittävästi.

43 perhettä kokee saavansa riittävästi tietoa varhaiskasvatuksen mediakasvatuksesta/tvt-kasvatuksesta.

Varhaiskasvatus:

Tieto siitä, saako lapsi käyttää varhaiskasvatuksessa tietoteknisiä laitteita oli 26 perheellä. 47 perhettä ei tiennyt laitteiden käytöstä.

Suurin osa vastaajista nimesi varhaiskasvatuksessa käytössä olevaksi laitteeksi tabletin, ja käyttökohteeksi elokuvien ottamisen/katsomisen.

Lasten haluttaisiin oppivan mediakasvatuksesta turvallista internetin käyttöä ja erilaisten laitteiden käyttämistä (Tabletti, tietokone, puhelin, kamera...). 35 perhettä ei kuitenkaan pystynyt nimeämään mitään mediakasvatustaitoa, jonka haluaisi lapsensa oppivan. Kysymys oli avoin, eli vastaus vaihtoehtoja ei ollut valmiina.

Koti:

Kotona tablettia/älypuhelin/tietokonetta sai lapsi käyttää päivittäin 36 perheessä, viikoittain 33 perheessä.

LASTEN VASTAUKSET

Kysely tehtiin päiväkotien (4kpl) 5-6 vuotiaille lapsille sähköisenä, varhaiskasvatuksen henkilökunnan avustuksella.

Vastaajista: (95)

- 5 kpl 7 vuotiaita
- 56 kpl 6 vuotiaita
- 34 kpl 5 vuotiaita

Heistä tablettia/tietokonetta saa päivähoidossa omasta mielestään käyttää 67 lasta.

-Kysyttäessä mitä minusta on kiva tehdä tabletilla/tietokoneella,

- 30 ilmoitti lempipuuhaan pelaamisen.
- 30 puolestaan katselee ohjelmia tai kuvaa laitteella. Jokainen vastaajista kuitenkin löysi itselleen jonkin mieluisan puuhan laitteella, ja suurimmalle osalle kaikki tekeminen oli mieluista. (27/95 vastasi myös tähän kohtaan, että ei ole sellaisia asioita, joita ei tykkäisi tehdä.)

Tabletilla/tietokoneella haluttaisiin katsoa videoita, pelata pelejä ja kuvata, sekä etsiä ideoita esimerkiksi askarteluihin.

-94/95 ilmoitti, että päiväkodissa luetaan lehtiä/kirjoja ja

-85/95 vastasi, että päiväkodissa etsitään aikuisten kanssa yhdessä tietoa/vastauksia kysymyksiini. 10/95 koki jäävänsä ilman vastauksia, tai joutuvansa etsimään vastaukset yksin/muualta.

-68 lasta vastasi, että saa itse ottaa päiväkodissa valokuvia/videota.

50 lasta haluaisi kuvata kameralla (luontoa, tiloja, kavereita...) ja 10 haluaisi videokuvata.

-67lasta vastanneista kokee saavansa tehdä tietokoneella/tabletilla päiväkodissa erilaisia tehtäviä.

HENKILÖKUNNAN VASTAUKSET

Henkilökunnasta 32 vastasi kyselyyn. (4 päiväkotia)

-Oma osaamistaso TVT-asioiden suhteen jakoi mielipiteitä. Puolet henkilöstöstä kokee olevansa aloittelijoita, ja vain murto-osa kokee voivansa jakaa osaamistaan kentällä.

Tiimeittäin osaamista kuitenkin kentällä löytyy, sillä reilusti yli puolet vastasi, että tiimi käyttää tv-t-osaamistaan säännöllisesti arjessa.

-Tiimejä, jotka vastasivat EI rajoittivat

- Laitteiston vähäinen määrä ja epäsopivuus.
- Koulutuksen puute.
- Kiireinen arki.

Lähes kaikki vastaajista (28) kokevat saavansa kentällä apua TVT- asioissa, mutta puolet heistä pitävät avun määrää riittämättömänä.

-Mentori koulutuksessa opetelluista sovelluksista seuraavia osataan käyttää:

Pic Collage 21 henkilöä
Book Creator 3 henkilöä
iMovie 8 henkilöä
Stop Motion 9 henkilöä
Quiver 6 henkilöä
Zookazam 1 henkilöä

10 vastasi kuitenkin, että ei mitään ylläolevista, 2 vastaajaa koki osaavansa jo enemmänkin.

Kamerakynäpedagogiikan tunnettavuutta kysyttäessä 24 vastasi, että ei tunne/ei osaa käyttää ja vain 8 koki tietävänsä mistä puhutaan.

Lasten kanssa 24 vastajaa kertoo valokuvanneensa, videoineensa tai tehneensä kuvakollaaseja.

16 on käyttänyt laitteita pelaamiseen, ja vain 4 kertoo jättäneensä kaiken tekemättä.

27 vastaajaa kertoo, että arjessa luetaan paljon kirjoja ja lehtiä, katsellaan kuvia. Sadut, draamat, kerronta, kuvat, lorut, valokuvat, videointi, monikielisyys ja äidinkielen tukeminen nousivat esiin useamman kerran.

Laitteita käytetään satunnaisesti/tarpeen mukaan.

Valtaosa haluaisi lisää koulutusta sovelluksiin ja laitteiden käyttöön, mutta vain kolmasosa kaipaisi lisää aikaa ja sama määrä toteaa, että paljon on kiinni omasta itsestään ja halusta tehdä asioita.

Vuoden päästä yli puolet vastaajista olettaa menneensä pienin askelin eteenpäin, ja haasteista huolimatta halutaan yrittää, mutta laitteita on vielä vuodenkin päästä luultavasti liian vähän. Vain 2 vastaajaa kokee tilanteen olevan toivoton.

Vapaassa kommentoinnissa lähes puolet vastaajista toivoisi lisää laitteita kentälle. Muina toiveina esiin nousi arjesta lisääajan vapauttamine tv-toiminnan kehittämiseksi ja toive laajemmasta koulutuksesta. 4 henkilöä koki, että arjessa olisi tärkeämpiäkin asioita, kuin TVT: kehittämisehdotuksena nousi jokaisen talon oma TVT-pankki, johon voisi koota omalle talolle toimivia ratkaisuja, sovelluksia jne.

LÄHTEET

Hujala, E. & Turja, L. 2017. Varhaiskasvatuksen käsikirja. PS-Kustannus: Jyväskylä.

Irisvik, S. & Utriainen, J. 2017. Kuinka kasvattaa diginatiivi. S.S. Helsinki.

Mertala, P. & Salomaa, S. 2016. Kasvatuskeskeinen näkökulma varhaisvuosien mediakasvatuksessa. Teoksessa Pekkala, L., Salomaa, S. & Spisäk, S. (toim.) Monimuotoinen mediakasvatus. Kansallinen audiovisuaalinen julkaisu 1/2016. s.154-175. [viitattu 13.3.2019.] Saatavissa: http://www.mediataitokoulu.fi/monimuotoinen_mediakasvatus.pdf

Puska, M. 2018. Mediametkaa! Osa 10, Mediakasvatuksen parhaat käytännöt. Jyväskylä: PS-kustannus.

Stakes. 2008. Mediakasvatus varhaiskasvatuksessa. Painotalo Seiska Oy: Iisalmi.

Mediakasvatusseura 2014. Lapset osallisena mediassa [viitattu 03.09.2019]. Saatavissa: http://mediakasvatus.fi/wp-content/uploads/2018/06/lapset_osallisena_mediassa.pdf

Opetushallitus 2018. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018. [viitattu 04.09.2019]. Saatavissa: https://www.oph.fi/download/195244_Varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet19.12.2018.pdf

LIITTEET

LIITE 1 KYSELYN LAAJEMMAT VASTAUKSET

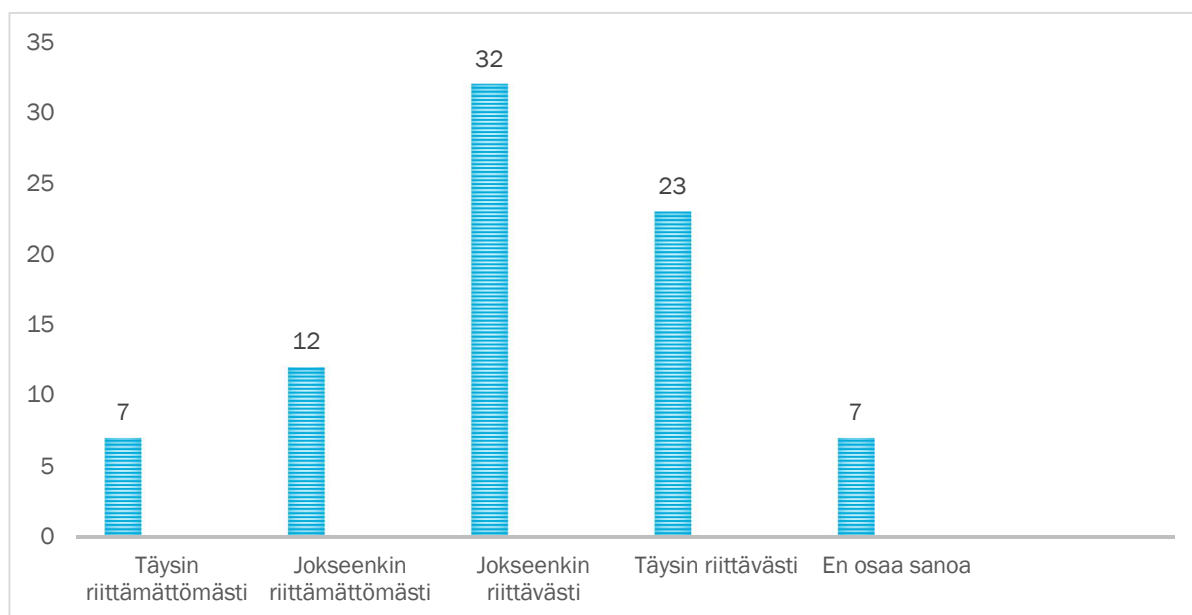
LIITE 1

KYSELYN LAAJEMMAT VASTAUKSET

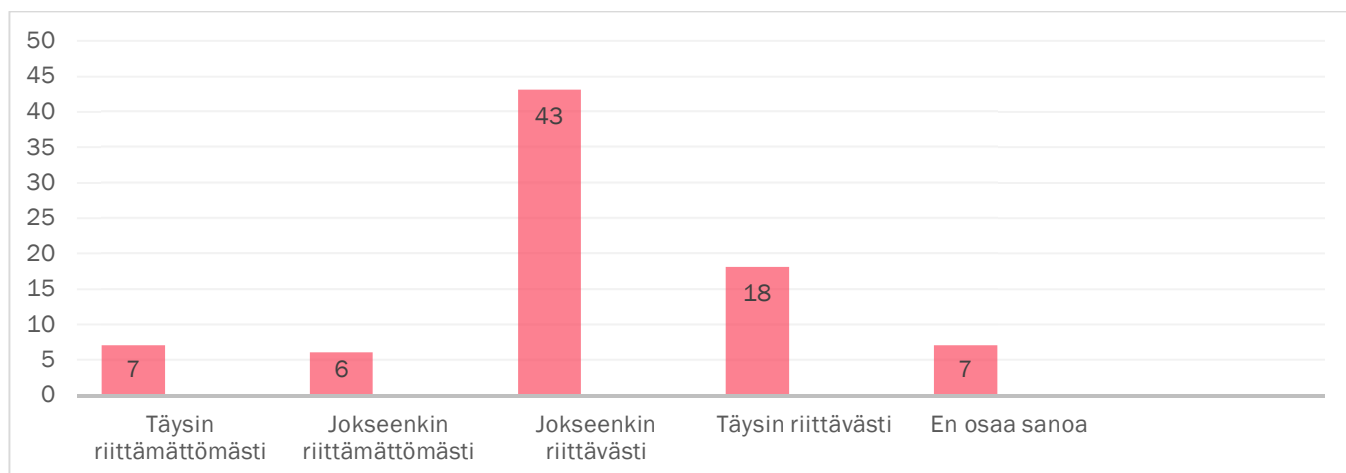
HUOLTAJIEN VASTAUKSET

Lähetetty neljään päiväkotiin, vastanneita perheitä yhteensä 81.

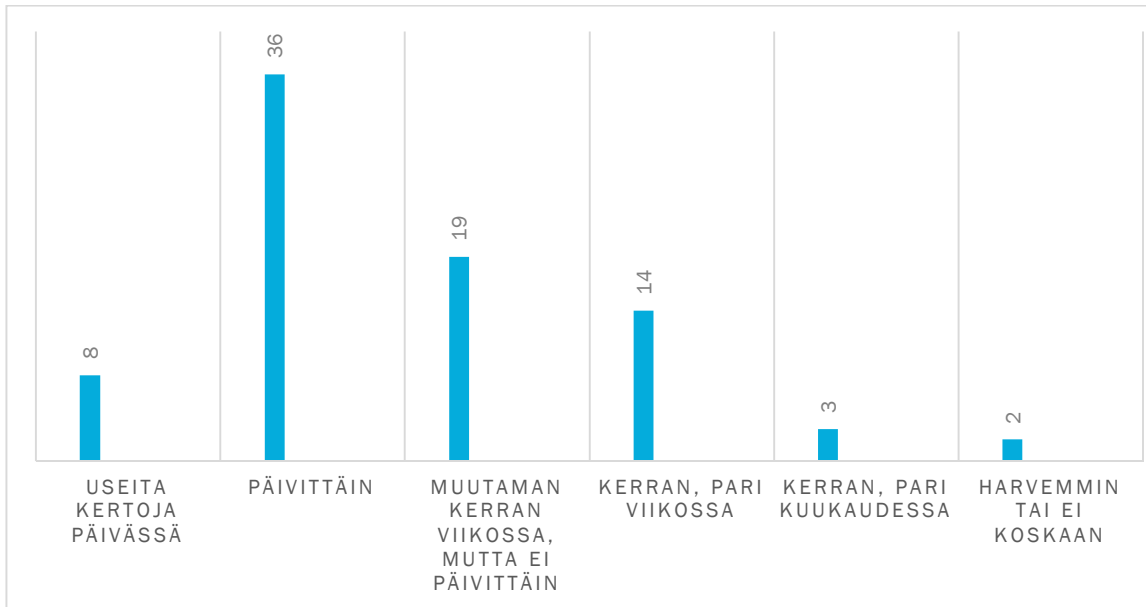
1. Käsite TVT on minulle tuttu:

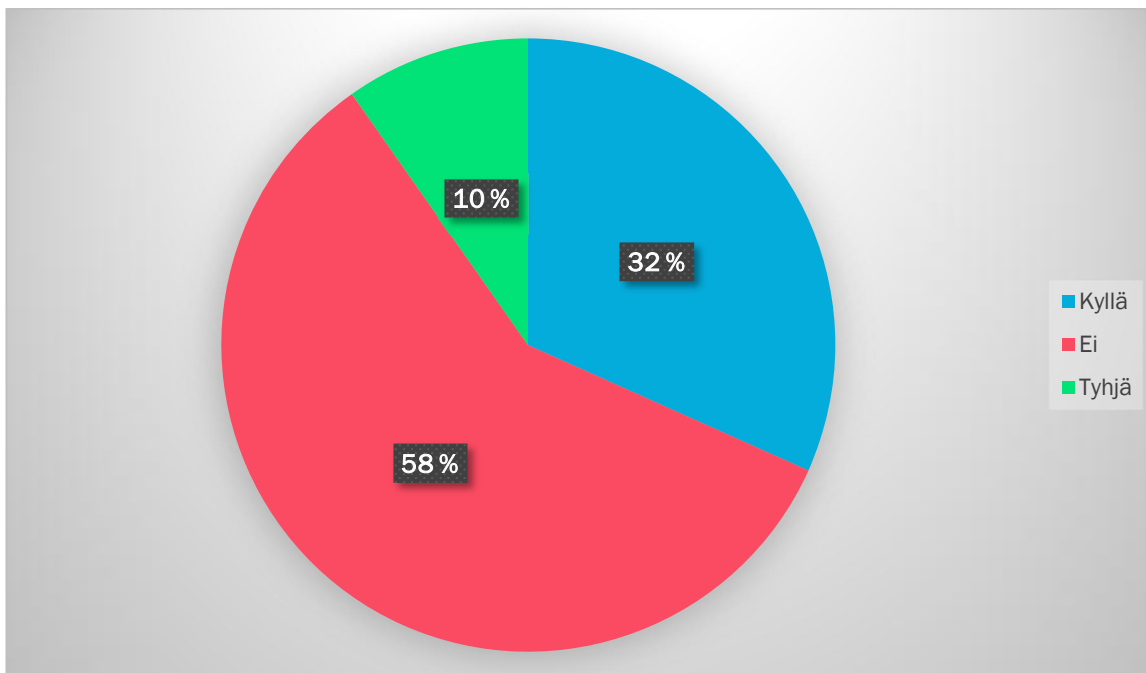
2. Entä käsite monilukutaito?

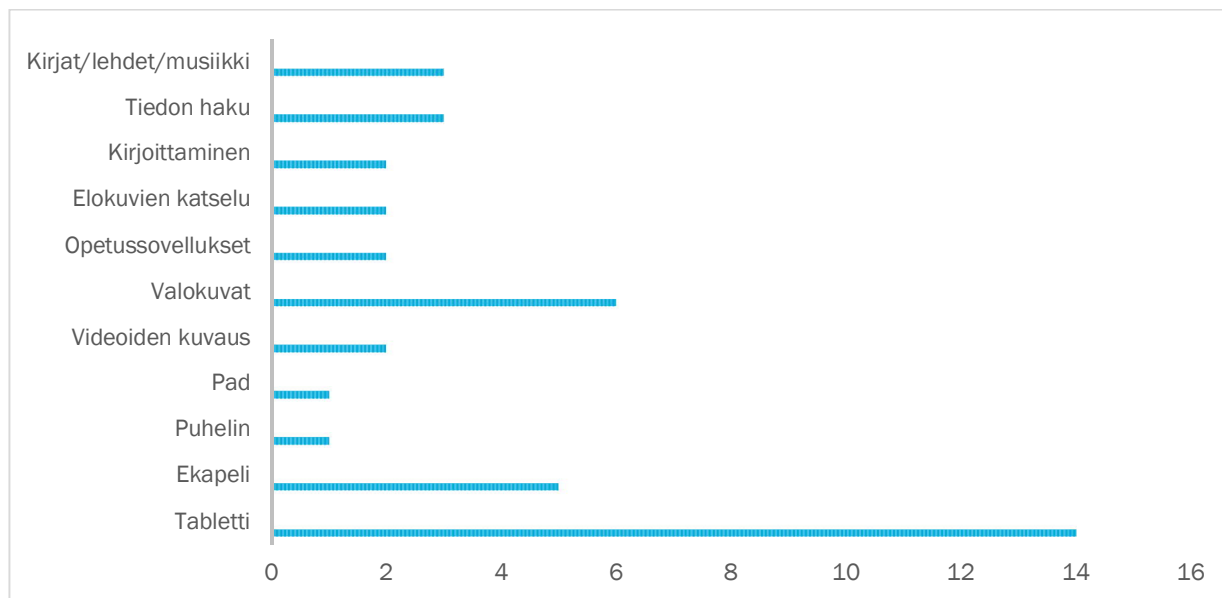
3. Lapsellani on kotona mahdollisuus käyttää tablettia/älypuhelinia/tietokonetta:

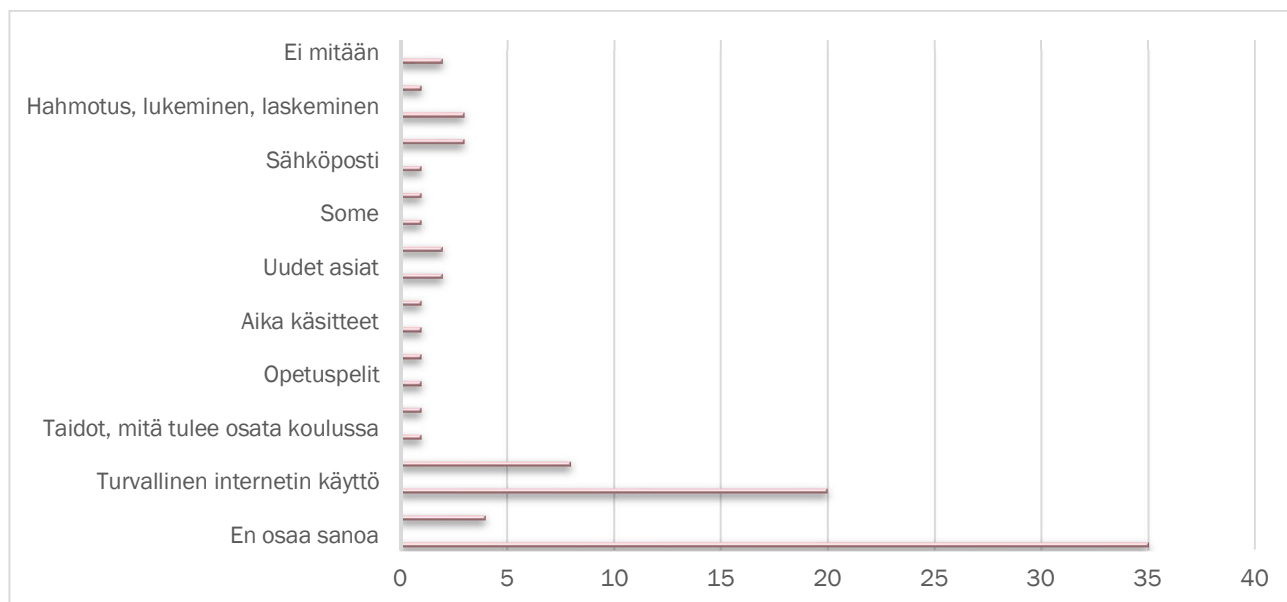
4. Tiedätkö miten lapsesi käyttää tietoteknisiä laitteita varhaiskasvatuksessa? Kyllä/Ei

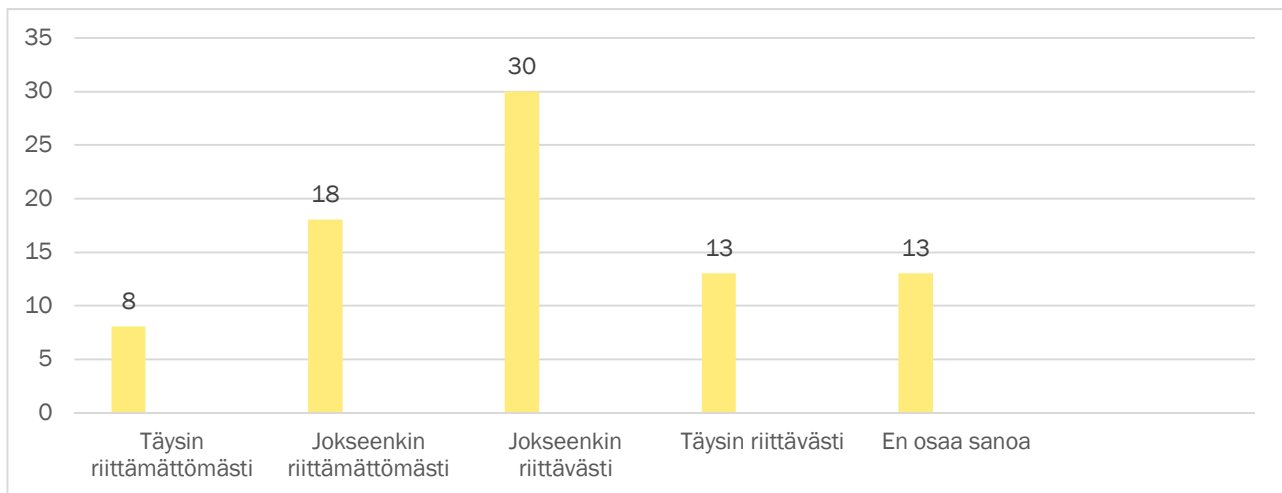
Mitä laitteita ja mihin tarkoitukseen?

5. Ensisijaisia mediakasvatuksen taitoja, jotka haluaisin lapseni oppivan:

6. Saan mielestäni riittävästi tietoa varhaiskasvatuksen mediakasvatuksesta/tvt-kasvatuksesta:

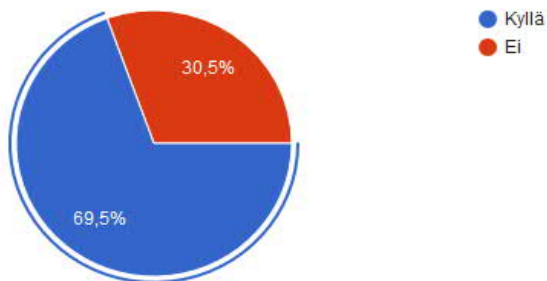
LASTEN VASTAUKSET

Kysely tehtiin päiväkotien (4kpl) 5-6 vuotiaille lapsille sähköisenä, varhaiskasvatuksen henkilökunnan avustuksella.

Vastaajista: (95)

- 5 kpl 7 vuotiaita
- 56 kpl 6 vuotiaita
- 34 kpl 5 vuotiaita

Heistä tablettia/tietokonetta saa päivähoitossa omasta mielestään käyttää:

-Kysyttäessä mitä minusta on kiva tehdä tabletilla/tietokoneella,

- 30.5% ilmoitti lempipuhakseen pelaamisen.
- 30.5% puolestaan katselee ohjelmia tai kuvaa laitteella. Jokainen vastaajista kuitenkin löysi itselleen jonkin mieluisan puuhan laitteella, ja suurimmalle osalle kaikki tekeminen oli mieluista. (27/95 vastasi myös tähän kohtaan, että ei ole sellaisia asioita, joita ei tykkäisi tehdä.)

Tabletilla/tietokoneella haluttaisiin katsoa videoita, pelata pelejä ja kuvata, sekä etsiä ideoita esimerkiksi askarteluihin. (17.8% ei tiennyt mitä vastaisi.)

-94/95 ilmoitti, että päiväkodissa luetaan lehtiä/kirjoja ja

-85/95 vastasi, että päiväkodissa etsitään aikuisten kanssa yhdessä tietoa/vastauksia kysymyksiini.

-10/95 koki jäävänsä ilman vastauksia, tai joutuvansa etsimään vastaukset yksin/muualta.

-71.5% vastasi, että saa itse ottaa päiväkodissa valokuvia/videota.

-52.6% haluaisi kuvata kameralla (luontoa, tiloja, kavereita...) ja 9.5% haluaisi ottaa videokuva.

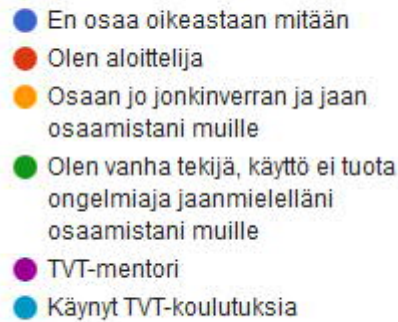
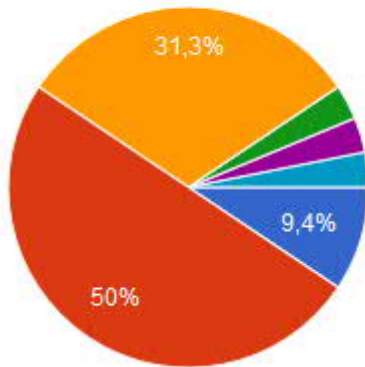
-74.7% vastanneista kokee saavansa tehdä tietokoneella/tabletilla päiväkodissa erilaisia tehtäviä.

HENKILÖKUNNAN VASTAUKSET

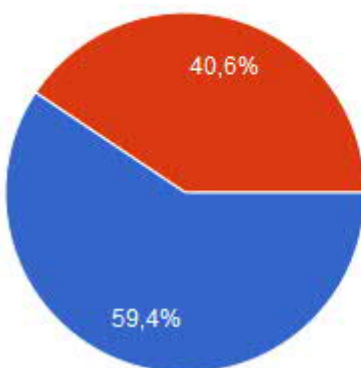
Henkilökunnasta 32 vastasi kyselyyn. (4 päiväkotia)

-Oma osaamistaso TVT-asioiden suhteen jakoi mielipiteitä.

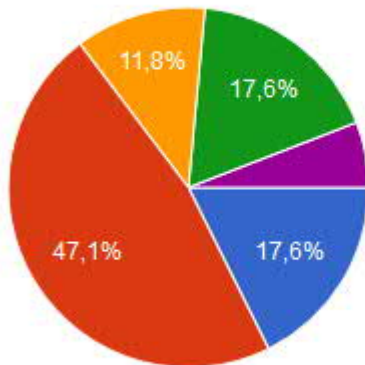

- 9,4% kokee, että ei osaa mitään
- vastaavasti 9,4% ilmoittaa olevansa koulutuksen käynyt, talon mentori ja vanha tekijä, jolla ei ole ongelmia tiedon jaossa tai arjen taidoissa.
- 50% kokee olevansa alkuvaiheessa ja
- 31,3% kykenee jakamaan osaamistaan muille.

Tiimeittäin osaamista kuitenkin kentällä löytyy, sillä kysymykseen ”Käyttääkö tiimisi TVT-taitoja arjessa?” vastattiin seuraavasti:

-Tiimejä, jotka vastasivat EI (40,6%) rajoittavat seuraavat asiat:

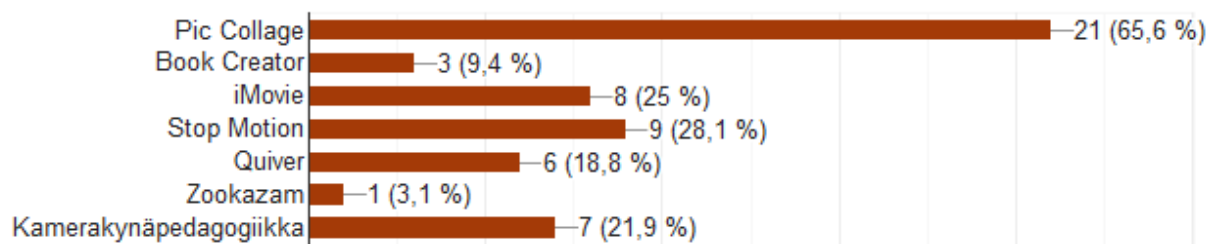
- En koe osaavani tarpeeksi
- Laitteistoon epäsopivaa tai sitä on liian vähän
- En ole saanut koulutusta asiaan
- Arki on liian kiireistä
- Käytetään, jos lpadeja enemmän ryhmiin, eskariarjessa tehdään paljon muitakin.

Laitteiston vähyyks on suurin rajoittava tekijä, 53% kokee tämän ongelmaksi. 17,6% haluaisi arkeen lisää aikaa ja vain 11,8% ilmoittaa tekemisen puutteen johtuvan kouluttamattomuudesta.

Kysymykseen "Koetko olevasi TVT-asioiden kanssa yksin, saatko tarvittaessa apua?" vastattiin seuraavasti:

- 56,2% vastaajista kokee saavansa tarpeeksi apua TVT-asioissa, ja kukaan ei koe olevansa täysin yksin kentällä.
- 43,7% toteaa saavansa apua, mutta määrä ei ole tarpeeksi.
- Tarkentavassa kohdassa 4 vastanneista kokee olevansa yksin, ja apua ei saa. Loput ovat tyytyväisiä avun saantiin, ja tietävät keneltä apua voi hakea, mutta toteavat, että aika rajoittaa tässäkin: auttajalla kun ei välttämättä ole aikaa opettamiseen.

-Mentori koulutuksessa opetelluista sovelluksista seuraavia osataan käyttää:

- 33,1% (10) vastasi kuitenkin, että ei mitään ylläolevista, ja 6,2% (2) koki osaavansa jo enemmänkin.

-Kamerakynäpedagogiikkaan tunnettavuutta kysyttäessä 75% vastasi, että ei tunne/ei osaa käyttää ja vain 25% koki tietävänsä mistä puhutaan.

-Mitä haluaisit oppia, mihin kaipaavat tukea?

- 68,7% kaipaaisi lisää koulutusta sovelluksiin ja laitteiden käyttöön.
- 12,4% kaipaaisi lisää aikaa ja laitteita
- ja 12,4% ilmoittaa, että paljon on kiinni omasta itsestään ja halusta tehdä asioita.

-Miten näet työpaikkasi TVT tilanteen vuoden päästä?

- 53,1% ilmoittaa, että päiväkotit menee pienin askelin eteenpäin
- 6,2% toteaa tilanteen olevan toivoton
- 53,1% kuitenkin ennustaa laitteiden vähyyden olevan vielä vuoden päästä ongelma
- 56,3% haluaa yrittää haasteista huolimatta.

-Mitä lasten kanssa on tehty mobiililaitteilla?

- 12,5% ilmoittaa, että ei ole tehnyt lasten kanssa mitään iPadeilla/mobiililaitteilla.
- 75% kertoo, että lasten kanssa on valokuvattu/videoitu/tehty kuvakollaaseja.
- 50% on käyttänyt laitteita pelaamiseen (oppimispelit) tai videoiden katseluun.
- Lisäksi laitteilla on tehty tiedonhakua, kuunneltu musiikkia, tehty animaatioita...

-Miten arjessa toteutetaan monilukutaitoja?

- 15,6% ei osannut vastata, tai käsite oli heille vieras.
- Muut kertoivat, että arjessa luetaan paljon kirjoja ja lehtiä, katsellaan kuvia. Sadut, draamat, kerronta, kuvat, lorut, valokuvat, videointi, monikielisyys ja äidinkielen tukeminen nousi esiin useamman kerran.
- Laitteita käytetään satunnaisesti/tarpeen mukaan.

-Sana vapaa:

- 46,8% kaippaa lisää laitteita taloon.
 - *"Täytyisi jonkun markkinoida ja ehkä innostaakin henkilökuntaa käyttämään. Laitteiden puute."*
- 9,3% kaipaaisi lisää aikaa tekemiselle
 - *" Tarvitsen aikaa laitteiden ja ohjelmien "haltuun ottamiseen". Välillä aika tuntuu arjessa olevan kortilla asioiden opetteluun. Pienin askelin eteenpäin!"*
- 6,2% toivoisi laajempaa koulutusta
 - *" Koulutusta tarvitaan ja mielellään pienissä ryhmissä, jotta opetus olisi hitaasti etenevää ja jäisi mieleen."*
- 12,5% kokee, että arjessa on tärkeämpiäkin asioita
 - *" Mielestäni päiväkotit-ikäiset lapset tarvitsevat tietokonetaitoja enemmän päiväkodissa ollessaan leikkiaikaa toisten lasten kanssa, mahdollisuutta opetella vuorovaikutusta lasten ja aikuisten kanssa, lautapeliä pelaamista, riittävästi ulkoilua, päivälepoa, käden töitä, musiikkihetkiä, sisäliikuntaa.."*

Monet lapset ovat kotonaan liikaakin tietokoneen ja lpadien kanssa ja se näkyy levottomana käyttäytymisenä päiväkodissa. ”

- Kehittämissuhteuksena nousi jokaisen talon oma TVT-pankki, johon voisi koota omalle talolle toimivia ratkaisuja, sovelluksia jne.

